

Valtamedia voisi pysäyttää polarisaation

mutta sitä se ei tee

Polarisaation taustasyys vaikuttaisi olevan houkuttavampi, kuin vihan sammuttaminen.

Habituaalisena (tai ehkä pikemminkin patologisena) toisinajattelijana olen aina elänyt kahden vaihtoehdon kanssa. Mielyttävämpi ja helpompi niistä on ollut ajatella, että joku tietty taho valehtelee silmät päästään saadakseen oletettuja etuja. Sen sijaan on jatkuvaa kamppailua yrittää ymmärtää, miten jokainen meistä jo rajallisuutensa vuoksi tulkitsee tosiasioita monien perusolettamusten pohjalta.

Tietysti näiden ääripäiden välissä on vielä liikkumavaraa, joka tarjoaa mahdollisuuksia, mutta nämä ovat perusnäkökannat meille, joilla on tahtomattammekin vahvasti poikkeavia mielipiteitä. Entä sitten ”konsensuksen” edustajat?

He voivat tietysti myös ajatella yhteiskunnan laitamille jääneiden idioottien uskovan asioita, jotka saavat heidät tuntemaan itsensä tärkeiksi. Voisi kuitenkin kuvitella, että kaikista saatavilla olevista vaihtoehdoista he uskoisivat ensisijaisesti ihmisten vain tulkitsevan maailmaa erilaisten ”linssien läpi”, eivätkä ainakaan uskoisi vastapuolen edustajien olevan epärehellisiä konnia.

Hyväuskoisille on kuitenkin hyvin vähän sijaa olla oikeassa tässä maailmassa. En muista ikinä kuulleen valtavirtamediassa kenenkään esittävän ajatusta, että me voisimme olla eri mieltä isoista asioista johtuen erilaisista lähtökohtalettamuksista. Pikemminkin konsensusta edustava media ja ihmiset nauravat ajatukselle. He siis vaikuttavat pitävän naurettavana ajatusta, etteivät olisikaan käytännössä kaikkietäviä.

Sanotaan, että mitä isot edellä, sitä pienet perässä. Paitsi eri-ikäisiin lapsiin, tämä pätee erikokoisiin medioihin. Käsitykseni mukaan dynamiikka menee tässä tapauksessa ainakin joskus kutakuinkin seuraavasti.

Valtavirtamedia: – A on totta.

Vastapuoli: – B on totta. Valtavirtamediassa ajatellaan A:n olevan totta, koska siellä ollaan sitouduttu maailmankatsomukseen Q, joka rajaa sen ajattelua.

Valtavirtamedia: – Ei. Kyllä täällä ollaan puolueettomia. Vastapuoli on vain joukko epärehellisiä, ummehtuneita huuhaahörhöpuoskareita. Älkää kuunnelko heitä.

Vastapuoli: (ajattelee) – Nehän yrittävät hiljentää meidät. Vaikuttaa valtapeliltä. No joka leikkiin ryhtyy se leikin kestäköön...

Tällaisen keskustelun myötä polarisoituminen on taattua. Keskusteluyhteys on katkaistu ja samalla on luotu vastakkainasettelun henki. Sitten on vielä se, että me nykyihmiset ruukaamme käyttämään tunteita ensisijaisina moraalisinamme. Meidäthän on opetettu siihen ja me olemme olleet innokkaita oppimaan.

Mietimme siis luonnostamme, asetummeko suuren ja mahtavan vai pienen ja heikon puolelle. Suuri ja mahtava valtavirta kertoo toki olevansa pienen ja heikon ihmisen asialla (vaikkei olekaan), ja pienessä ja heikossa vastapuolella on vetoa juurikin siksi, että suuri ja mahtava vihaa vastustajaansa.

Puolueettomuuden harha on vaarallinen. Filosofit varoittivat siitä vuosikymmenien ajan, mutta heitä vihattiin sen vuoksi. Jeesus varoitti siitä, mutta häntä vasta vihataankin. Puolueettomuuden harha loi joskus useimmille turvallisuudentunnetta. Nyt se on sen sijaan tuottanut harhan vastapuolen pahansuopuudesta. Mutta Paavali sanoo, että meillä nimenomaan ei ole taistelu lihaa ja verta vastaan.

Ja sillanrakentamisen avaimet ovat sen saman valtavirtamedian käsissä, joka siltoja oli mukana polttamassa. Keskustelu voisi vapautua mustavalkoisesta ajattelusta, jos sen hallitsijat myöntäisivät, ettei kukaan – edes he itse – ole vapaa ennakko-olettamuksistaan. Ja sitäheän he eivät tee.